

Justis- og beredskapsministeren

Stortinget - kommunal- og forvaltningskomiteen
Stortinget
0026 OSLO

Deres ref.

Vår ref.
24/5259 - TFN

Dato
11.09.2024

Dokument 8: 169 S (2023–2024) - Representantforslag om juks aldri skal lønne seg i asyl- og innvandringsaker

Jeg viser til oversendelse 13. august i år av et representantforslag fra stortingsrepresentantene Erlend Wiborg og Himanshu Gulati om at juks aldri skal lønne seg i asyl- og innvandringsaker (dok. 8: 169 S (2023–2024)). Kommunal- og forvaltningskomiteen har bedt om min vurdering av forslaget.

Til forslag nr. 1:

«Stortinget ber regjeringen ta initiativ til å endre på beviskravene i tilbakekallssaker hvor det foreligger relativt klare indikasjoner på at utlendingen har fått tillatelse på uriktig grunnlag, slik at de som har jukset seg til opphold, enklere kan få sin tillatelse tilbakekalt.»

Innledningsvis vil jeg understreke at det er viktig at asyljuks slås ned på og at asylinstituttet ikke misbrukes. Dersom juks blir avdekket, er det viktig å reagere med tilbakekall – både for å bevare tilliten til asylsystemet og utlendingsforvaltningen, og for at kun de som har et reelt behov for beskyttelse får det. Det handler også om å ha en kontrollert og bærekraftig innvandring.

Utlendingsloven (utl.) § 63 har regler om at en oppholdstillatelse kan kalles tilbake dersom en utlending mot bedre vitende har gitt uriktige opplysninger eller fortiet forhold av vesentlig betydning for vedtaket, eller dersom det for øvrig følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler. Bevisbyrden for at vilkårene er oppfylt ligger hos utlendingsmyndighetene.

Den klare hovedregelen i saker etter utlendingsloven og ellers i norsk sivilprosess er at det mest sannsynlige faktum skal legges til grunn. Beviskravet «alminnelig sannsynlighetsovervekt» har forankring i langvarig forvaltningspraksis og i domstolene. «Alminnelig sannsynlighetsovervekt» i tilbakekallssaker innebærer at det må være mer sannsynlig at vilkårene for tilbakekall i utl. § 63 er oppfylt, enn at de ikke er det.

Som representantene viser til, gjør beviskravene at vilkårene for tilbakekall ofte ikke vil være oppfylt, selv om det foreligger relativt klare *indikasjoner* på at utlendingen har fått tillatelse på uriktig grunnlag. Etter min mening er det imidlertid ikke grunnlag for å vurdere et senket beviskrav i tilbakekallssaker. Tilbakekall av oppholdstillatelse er et inngripende tiltak, både for den det gjelder og for ev. familiemedlemmer, særlig barn. Dersom gjeldende beviskrav skulle senkes i disse sakene, kan det innebære at noen får tilbakekalt tillatelsen selv om det er mest sannsynlig at de har forklart seg riktig. Dette mener jeg vil stride mot helt grunnleggende rettssikkerhetsprinsipper.

Til forslag nr. 2:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at alle indikasjoner om mulig juks knyttet til oppholdstillatelse og statsborgerskap etterforskes og prioriteres.»

Forslagsstillerne viser til at Utlendingsdirektoratet (UDI) i 2023 henla mange saker. Til det vil jeg bemerke at UDI over flere år har hatt store restanser i tilbakekallsporteføljen, og saksbehandlingstiden har dessverre blitt altfor lang. I flere saker synes forvaltningslovens krav til saksbehandling «uten ugrunnet opphold» å være brutt. Det er uheldig. Lang saksbehandlingstid har dessuten negative konsekvenser for den det gjelder og ev. familiemedlemmer, særlig barn. Jeg er opptatt av at UDI får bedre kontroll på denne porteføljen. I juni 2022 samtykket derfor departementet til at tilbakekallssaker kan henlegges dersom kravet til saksbehandlingstid i forvaltningsloven ellers brytes eller der barn i familien fyller vilkårene for en ny tillatelse, f.eks. på grunn av lang oppholdstid, særlig tilknytning eller der hensynet til barnets beste tilsier det.

På grunn av knappe ressurser og stor saksmengde, både i porteføljen av tilbakekallssaker og i andre porteføljer, må innsatsen rettes dit behovet er størst. UDI skal derfor prioritere de mest alvorlige tilbakekallssakene. Dette er saker med alvorlig kriminalitet, grovt uriktige opplysninger – f.eks. om nasjonalitet, hvor det er holdepunkter for bruk av mer enn én identitet, saker med pågående og systematisk misbruk samt saker hvor det er oppgitt uriktig asylgrunnlag og det ikke er grunnlag for ny tillatelse. Jeg har tillit til at UDI nå gjør gode prioriteringer for å få bedre kontroll med tilbakekallsporteføljen, og med dette sørger for at ressursene rettes mot de mest alvorlige sakene. Tilbakekall og retur av utlendinger uten lovlig opphold er en prioritet for regjeringen.

Justis- og beredskapsdepartementet har spesialutsendinger på utlendingsfeltet utstasjonert ved flere ambassader. Disse vil kunne verifisere opplysninger knyttet til pågående tilbakekallssaker, på bestilling fra norske utlendingsmyndigheter. Utenriksdepartementet oppdaterte og utga en revidert verifiseringsinstruks for slike saker i 2023, noe som førte til endrede metoder for verifiseringer ved norske utenriksstasjoner. Formålet med instruksjonen er å sette klare rammer for

verifiseringsarbeidet som utføres på stasjonene, slik at risikoene knyttet til verifisering minimeres og hensynet til ansattes sikkerhet, søkers/den berørtes personvern og bilaterale forhold ivaretas. Ambassaden i Islamabad har på denne bakgrunn endret metoden for innhenting av opplysninger, og verifiseringer i tilbakekallssaker er nå gjenopptatt.

Med hilsen

Emilie Mehl

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur